COMPLEXUL MUZEAL DE ȘTIINȚELE NATURII
„IOAN BORCEA" — BACĂU

STUDII ȘI COMUNICĂRI 1980 — 1993 | 277 — 281

ORGANIZAREA COLECȚIEI DE DIPTERE LA MUZEUL DE ȘTIINȚELE NATURII DIN BACĂU (DIPTERA : STRATIOMYDAE

MEDEEA WEINBERG, VALERIA PAVEL

Fostul Director al Muzeului de Istorie Naturală „Grigore Antipa", Prof. dr. doc. Mihai Băcescu, a arătat în repetate rânduri, începând din anul 1964, rolul și contribuția muzeelor de științele naturii la cunoașterea faunei. D-sa în numărul 5 al revistei Muzeelor din 1981, precizează sarcina ce revine acestor muzee, legată de cunoașterea bogățiilor naturale existenate în raza lor de acțiune, faună și floră, pornind de la realitatea că, fără cercetare în muzeele de specialitate, acest deziderat nu poate fi realizat.

Importanța deosebită a cunoașterii exacte a patrimoniului muzeal este arătată de Maria Iacob în revista Muzeelor din 1979, în articolul referitor la principalele căi și mijloace de constituire și dezvoltare a colecțiilor muzeale de Științele Naturii. În acest articol D-sa prezintă mai multe căi din care ne oprim asupra aceleea care ne-a sugerat lucrarea de față și anume : „Cunoașterea exactă a situației numerice și a structurii colecțiilor muzeale pentru stabilirea lacunelor patrimoniale și orientarea acțiunii de cercetare-colectare în funcție de nevoile de completare și diversificare a zestrei muzeale".

Legat de cele arătate mai sus privind necesitatea adunării unui material cât mai variat, dorim să relevăm și nevoia acută de studiere a repartiției geografice a speciilor în scopul protejării mediului, a menținerii echilibrului ecologic, stabilindu-se și elementele utile și dăunătoare economiei omului din raza de acțiune a muzeului respectiv. Cu cât fondul muzeal este mai mare, prin cercetarea și publicarea lui sub formă de cataloage, se crează o serioasă bază de referință privind efectivul de specii ce viețuiesc în patria noastră.

În această situație este pe deplin justificat apelul relansat în 1981 de Prof. Dr. doc. M i h a i B ă c e s c u, în articolul amintit mai sus din care cităm : „A sosit astfel momentul ca muzeografii să publice mai mult rezultatele propriilor investigații".

În acest cadru se înscrie și lucrarea de față care vine să ateste existența unei colecții de diptere la acest muzeu.

Dr. doc. Aurelian Popescu-Gorj și Eckbert Schneider publică în 1981 o analiză generală a colecțiilor entomologice muzeale-reflectare

a stadiului cunoaşterii entomofaunei României, studiu din care rezultă că cele mai bogate colecţii sunt cele de lepidoptere urmate de cele de coleoptere ; cele de diptere în afară de Muzeul „Grigore Antipa" şi cel din Sibiu sunt inexistente. Se mai precizează că un număr de exemplare din acest ordin de insecte se află doar la muzeul de Ştiinţele naturii din Dorohoi.

Printre muzeele menţionate ca posesoare de colecţii entomologice se numără şi cel din Bacău ca deţinător a colecţiei de lepidoptere a prof. Victor Nadolschi cu peste 16 000 exemplare iar ca material de studiu 5 000 exemplare hymenoptere şi cca 4 000 exemplare coleoptere.

Preocuparea pentru sporirea patrimoniului entomologic ca şi stabilirea situaţiei entomofaunei din zonă la Muzeul din Bacău datează încă din 1971, când găzduieşte şi sprijină organizarea unui curs de specialitate entomologică, desfăşurat între 6—14 iunie 1971 sub conducerea Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, Direcţia Muzeelor şi Centrului de perfecţionare a cadrelor.

Cu acest prilej se publică primele liste de specii pe ordine, conservate în acest muzeu printre care sunt enumerate şi 24 de specii din 6 familii de diptere (Raport Anual 1971 : 327—334). O altă menţiune asupra existenţei colecţiei de diptere la acest muzeu se face în 1985 de către Medeea Weinberg.

Ne propunem ca alături de prezentarea datelor referitoare la istoricul colecţiei de diptere a Muzeului de Ştiinţele Naturii din Bacău să dăm şi primul catalog privind familiile : Stratiomyidae, Therevidae, Bombyliidae, Conopidae, Calobatidae şi Sciomyzidae conservate de acest muzeu.

Primele materiale au fost colectate din anul 1960, dar marea majoritate a materialului provine din perioada 1970—1979. Materialele adunate din zonă se datorează, în primul rând, celor ce au lucrat la secţia de ştiinţele naturii a acestui muzeu din care amintim pe Aristiţa Goagă, Astanei Valeria şi Păsălău Elena.

Materialul aparţine la 6 familii într-un număr de 60 de specii, pe care le prezentăm pe familii în ordine filetică indicând numărul de exemplare, sexul, locul şi data colectării. Materialul este ordonat după anii de colectare.

Abreviere : F = femelă, M = mascul.

Familia STRATIOMYIDAE

Beris geniculata Curt. 1 F Slănic 7.VI.1971. *Chloromya formosa* Scop. 3 MM Gherăeşti 6. VI.1971 ; 2 MM Slănic 10.VI. 1971 ; 1 M Lac Sinoe — Constanţa 2.VI.1972 ; 1 M Valea Frumoasă Bacău 15.VII.1972 ; 1 M Babadag 13.VI.1973 ; 1 M Racova Runc 31.VIII.1973 ; 1 F Racova 31.V. 1974 ; 21 MM 5 FF Hemeiuşi 15—23.VII.1974 ; 1 M Hemeiuşi 2.VIII.1974 ; 1 M Scutaru Bacău 8.VIII.1974 ; 1 F Runc 10.VI.1975 ; 1 M Hemeiuşi 16.VI.1975 ; 1 F Gherăeşti 10.VI.1977 şi 1 F Hemeiuşi, 2.VII.1979, *Chloromyia speciosa Maca,* 1 F Măgura, Bacău, 6.VI. 1974 ; 1 F Hemeiuşi 23.VII.1974. *Stratiomys chamaeleon* (L.) 3 MM Hîrleşti Bacău 22.VII.1960 ; 2 FF Urecheşti Bacău 10.VI.1970 ; 2 MM Onişcani 30.VII. 1971 ; 2 FF Mărgineni 4. VII.1972 ; 3 MM Hîrleşti 22.VII.1972 ; 1 F Valea Budului 7.VII.1973 ; 1 M, 2 FF Gherăieşti 27.VII.1973 ; 1 F Runc 10.VII.1975 ; 1 M, 1 F Hemeiuşi 11.VII.1975 ; 1 F Gherăieşti 19.VII.1975 ; 2 MM N. Bălcescu 6.VII.1977 ; 1 M Hemeiuşi 25.V.1979 ; 1 M Iteşti Bacău 5.VII.1979 *Stratiomys furcata* F. 1 M, 1 F Caraorman 8.V. şi 16.VIII. 1967. *Stratiomys longicornis*

(Scop.) 1M Onișcani 30.VII.1971. *Stratiomys ruficornis* Macq. 1F Răchitoasa Bacău 20.VII.1972. *Odontomyia angulata* Pan. 1 M, 1 F, Perchiu Bacău 6.VII.1970 ; 1 M Gârla Mare Drobeta Turnu Severin 27.VII.1978. *Odontomyia annulata* Mg. 1 F Shodol Bacău 5.VII.1960. *Odontomyia hydroleon* Kert 1 F Frumoasa Bacău 14.VII.1971. *Odontomyia ornata* Mg. 2 FF Lac Sinoe 2.VI.1972 ; 4 MM, 3 FF Babadag 14.VI.1973. *Odontomyia tigrina* F. 1 M, 1 F Caraorman 14—15.V. 1968. *Odontomyia viridula* F. 5 MM, 2 FF Bijghir Bacău 6.VII.1970 și 1 M 6.VII. 1971 ; 1 F Perchiu 6.VII.1970 ; 1 F Petricica Bacău 10.VII.1971 ; 1 F Runc 14.VII. 1971 ; 1 M Valea Frumoasei 12.VII.1972 ; 1 F Perchiu 9.IV.1973 ; 1 M, 1 F Gherăiești 30.VI.1973 ; 1 F Valea Budului 17.VII.1973 ; 3 FF Hemeiuși 16—18.VII. 1974 ; 1 F Gura Văii 17.VI.1975 ; 1 M Racova 17.VI.1975 ; 1 F Balcani 28.VII. 1976 ; 11 FF N. Bălcescu 6.VII.1977 ; 1 F Gîrla Mare Drobeta Turnu Severin 27.VII.1978 ; 1 F N. Bălcescu 19.VII.1979 ; 1 F 26.VII.1979 ; 1 M Hemeiuși 15.X. 1980. *Nemotelus aerosus* Gimm. 1 F Berzunți 27.VII.1960 ; 1 F Dărmănești 12.VII. 1962 ; 1 M. 2 FF Runc 13 — 14.VII.1971 ; 1 F Frumoasa 14.VII.1971 ; 3 FF N. Bălcescu 6.VIII.1973 ; 1 F Petricica 10.VII.1977 ; 2 FF Brusturoasa 4.VII.1978 ; 1 F Racova 26.VI.1979. *Nemotelus pantherinus* L. 1 F Petricica 10.VII.1971. *Nemotelus signatus* Friv. 1 F N. Bălcescu 6.VIII.1973 ; 1 F Gherăiești 19.VII.1975 ; 3 FF N. Bălcescu 19.VII.1979. *Lasiopa calva* Mg. 3 MM. 7 FF Istria 3.VI.1972 ; 1 M Babadag 4.VI.1972 ; 2 MM din același loc din 13.VI.1973 ; 1 F Gherăiești 30.VI.1973 ; 1 M Mărgineni 6.VII.1973 ; 3 MM. 2 FF Valea Budului Bacău 7.VII. 1973 ; 1 M Hemeiuși 23.VII.1974 ; 1 M. 1 F din același loc din 11.VII.1975 și 3 FF de la 16.VI.1975 ; 3 MM. 1 F Valea Seacă 8. VII. 1977 ; 1 F Racova 10.VIII. 1978. *Lasiopa villosa* F. 1 M Herculane Băi 7.VI.1971.

Familia THEREVIDAE

Thereva annulata F. 1 M, 1 F C.A. Rosetti 11.V.1964. *Thereva fulva* Mg. 1 F Perchiu 6.VII.1970 ; 2 FF Lac Sinoe 2.VI.1972 ; 3 FF Istria 3.VI.1972 ; 1 F Petricica 7.V.1973 ; 4 FF Babadag 13—14.VI.1973.

Familia BOMBYLIIDAE

Bombylius ater (Scop.) 1 M. 5 FF Babadag 4.VI.1972 și 1 M. 3 FF 13.VI.1973 ; 3 MM. 1 F Herculane 2—7.VI.1978. *Bombylius canescens* Mikan 1 F Codru Istria 14.IX.1967. *Bombylius cinerascens* Mik. 1 M Bijghir 18.V.1979. *Bombylius discolor* Mikan 1 F Bijghir 20.IV.1971 ; 1 M Pietricica 24.IV.1971. *Bombylius fambriatus* Mg. 1 F Herculane 2.VI.1978. *Bombylius fuligonosus* Wd. 1 M Murfatlar 4.IV.1961 ; 1 M Valul lui Traian 17.IV.1962. *Bombylius fulvescens* Wd 3 FF Valul lui Traian 20.VI.1960. *Bombylius major* L. 1 M. 1 F Căldărușani 23. III 1960 *Bombylius medius* L. 1 M Pasărea (București) 24.IV.1964. *Bombylius vulpinus* Wd. 1 M Agigea 23.VI.1964. *Systoechus gradatus* Wd. 1 M. 1 F Apa Rosie Dărmănești Bacău 25.VII.1975. *Conophorus virescens* F. 1 F Comarova 5.VI.1965. *Dischistus barbula* Lw. 1F Valul lui Traian 17.VI.1960. *Geron aibbosus* Oliv. 1 F Hagieni 31.VIII.1964. *Petrorossia dobrogica* Duşa 2 FF Agigea 23.VII.1964. *Anthrax anthrax Schrank* 1 M Mărgineni Bacău 16.VII.1973. *Hemipenthes morio* L. 4 MM. 3 FF Babadag 13.VI.1973. *Villa hottentotta* L. 1 F Coman Bacău 26.V.1972.

Familia CONOPIDAE

Conops ceriaeformis Mg. 1 M Periprava 4.IX.1965. *Physocephala variegata* Mg. 1 F Periprava 17.VII.1966. *Physocephala vittata* (F) 1 F Hemeiuși 2.VII. 1979. *Zodion carceli* Rob-Des. 1 M Valea Frumoasă 14.VII.1972 ; 1 F Trebeș Bacău 1.VIII.1972 ; 1 M Coman Bacău 4.VIII 1972 ; 1 F Amara Ilfov 23.VIII.1972 ; 1 M Scutaru Bacău 21.VI.1973 ; 1 F N. Bălcescu 6.VII.1977 ; 1 F Racova Bacău 26.VI.1979. *Myopa buccata* (L.) 1 F Măgura 6.VI.1974 *Myopa occulta* Wd. 1 M Dofteana Bacău 26.VII.1971. *Myopa variegata* Mg. 1 M Hemeiuși 29.VII.1974 ; 1 M 1 F aceeași localitate 2.VII.1979. *Thecophora atra* F 2 FF Perchiu 12.XI.1971. 1 F Coman Bacău 26.VI.1972 ; 1 F Dospinești Bacău 2.VIII.1972. 1 F Slănic Bacău 5.IX.1972 ; 1 F Răcătău Bacău 29.IX.1972 ; 1 F N. Bălcescu 6.VIII.1973 ; 1 M Gura Văii Bacău 17.VI.1975 ; 1 M Apa Roșie Dărmănești 25.VII.

1975 : 1 M. 2 FF Racova 28.VI.1979 şi 1 F 29.VIII.1980. *Thecophora distincta* (Wd.) 1 F Zboina 10.VI.1971. *Thecophora fulvipes* (Rob-Des.) 1 M Lepa Vrancea 29.VI.1971 ; 1 M Slănic Bacău 5.IX.1972. *Thecophora melanopa* Rond. 1 M Valea Budului Bacău 12.VIII.1972 ; 1 F Racova 17.VI.1975. *Thecophora pusilla* (Wd.) 1 F Amara-Ilfov 24.VIII.1972 ; 1 F Slănic Bacău 5.IX.1972. *Sicus ferrugineus* L. 1 M Luizi Călugăra Bacău 3.VIII.1972 ; 1 F Valea Budului 17.VII.1973 ; 1 F Valea Seacă 14.VII.1977.

Familia MICROPEZIDAE

Rainieria calceata Fll. 1 F Runc 10.VI.1975.

Familia SCIOMYZIDAE

Tetanocera elata Fabr. 8 MM. 2 FF Slănic Bacău 7—10.VI.1971 ; 2 FF Dofteana Bacău 11.VI.1971 ; 1 F Dealul Runcului 13.VII.1971 ; 1 M Amara Ilfov 16.VIII.1971 *Trypetoptera punctulata* Scop. 1 F Valea David 7.V.1965 ; 1 M Urechești 10.VI.1971 ; 2 FF Runc 19.VI.1975. *Pherbina intermedia* Verb. 1 M Frumoasa 14.VI.11971. *Limnia unquicornis* Scop. 1 F Văratec 17.VII.1962 ; 2 FF Slănic Bacău 10.VI.1971 şi 1 F din 12.VII.1971 ; 3 FF Dealul Runcului 13—14. VII.1971 ; 1 M Frumoasa 14.VII.1971 ; 1 M. 2 FF Onişcani 30.VII.1971 ; 1 M Dealul Goidarului Bacău 23.V.1972 ; 1 F Iteşti 5.VI.1979 ; 1 M. 2 FF Racova 28.VI. 1979. *Coremacea catenata* Lw. 2 MM Gura Văii 17.VI.1975. *Coremacea marginata* F. 1 M Perchiu 6.VII.1970 ; 1 M Tazălău 8.VIII. 1973 ; 1 F Runc 10.VI.1975 *Sepedon sphegeus* F. 1 F Onişcani 30.VII.1971. *Dichetophora obliterata*. 1 F Slănic Bacău 5.IX.1972.

REZUMAT

Odată cu organizarea materialelor de diptere existente la acest muzeu se face cunoscută apartenența celor 60 de specii din cele 6 familii cercetate.

Unele din aceste specii sunt resemnalate acum pentru a doua oară de la începutul secolului cum este cazul : *Beris geniculata* Curt. care de la ultima semnalare a lui Szilady (1918) nu a mai fost regăsită, ea fiind totodată citată prima dată din Moldova : *Nemotelus signatus* Friv. din 1899 nu a mai fost semnalată pe teritoriul țării *Bombylius fimbriatus* Mg. De la semnalarea sa din 1918 până în prezent nu a mai fost regăsită. Acest exemplar fiind astfel primul exsistent într-o colecție muzeală la noi în țară. La aceste specii se mai alătură şi : *Stratiomys longicornis, Stratiomys ruficornis, Bombylius cinerascens, Systoechus gradatus, Anthrax anthrax, Villa hotentotta, Zodion carceli, Myopa occulta, Thecophora melanopa, Rainieria calceata, Pherbina intermedia, Coremacera catenata, Sipedon sphegeus* şi *Dichetophora obliterata*, toate semnalate acum pentru prima dată din Moldova.

Din punct de vedere zoogeografic menționăm prezența în această zonă a unor elemente sudice ca de exemplu : *Beris geniculatus* şi *Nemotelus signatus* dintre Stratiomyidae, *Thereva fulva* dintre There vidae, Systoechus gradatus dintre Bombyliidae, *Thecophora melanopa* dintre Conopidae şi *Coremacera catenata* dintre Sciomyzidae.

THE ORGANIZATION OF THE DIPTERA COLLECTION AT THE NATURAL SCIENCES MUSEUM OF BACĂU (DIPTERA : STRATIOMYIDAE, THEREVIDAE, BOMBYLIDAE, CONOPIDAE, MICROPEZIDAE AND SCIOMYZIDAE

SUMMARY

Emphasis is laid on the importance of the catalogues listing the materials preserved in the Romanian museums and data are given on the beginnings of the Dipteran collection organized in the Bacău Museum.

The 60 species of the collection are arranged by families and collecting years, each species being accompanied by the specification of the number of specimens/sex, the collecting place and date.

BIBLIOGRAFIE

BĂCESCU M., — 1981, Rolul și contribuția muzeelor de științele naturii la cunoașterea și valorificarea complexă a florei și faunei R.S. România precum și a folclorului legat de ele. „Rev. Muzeelor și Monumentelor. Muzee" 5, 29—34.

CHVALA M., WEINBERG MEDEEA, — 1969, A review of the Conopidae — Flies (Diptera, Conopidae) of Rumania. „Acta Fun. Ent. Mus. Nat., Pragae, 13, 154 : 191—204.

IACOB MARIA — 1979, Principalele căi și mijloace de constituire și dezvoltare a colecțiilor muzeale de științele naturii. „Rev. Muzee. și Monumentelor. Muzee" 2 : 14—18.

POPESCU-GORJ A., SCHNEIDER E., — 1981, Colecțiile entomologice muzeale-reflectare a stadiului cunoașterii entomofaunei României. „Rev. Muzee. și Monumentelor. Muzee" 5 35—40.

ROZKOSNY R., WEINBERG MEDEEA, — 1979, An account of the Rumanian Stratiomyoidea (Diptera). „Scripta Fac. Sci. Ujep. Brunensis Biologica, 1, 9 : 49—64.

SZILADY Z., — 1918, Ujabb adatok Notacantha — faunank ismerethez — „Rovar. Lapok". 25 : 41—44.

WEINBERG MEDEEA — 1985, New data on the presence and distribution of the Therevidae (Diptera) in Romania. „Trav. Mus. Hist. nat. „Grigore Antipa" 27 : 129—149.